

# POLITICI FISCAL - BUGETARE PUBLICE ȘI DEZVOLTARE ECONOMICĂ DURABILĂ ÎN ROMÂNIA

Conf. Univ. dr. Iosif MOLDOVAN<sup>1</sup>

## Rezumat

*Economia României a crescut în trimestrul I 2015 cu 4,3%, creind premisele unei creșteri de peste 4%, aproape de cea necesară relansării dezvoltării economice durabile pentru reducerea decalajelor față de statele dezvoltate. Rezultatul este pus pe seama creșterii cifrei de afaceri în comerțul cu amănuntul care a crescut cu 4% (an/an) în primele patru luni, într-o mare măsură pe seama scăderii CAS cu cinci puncte procentuale, dar al majorării salariului minim care a creat venitul disponibil pentru consum. Contraproductiv este însă faptul că investițiile publice au scăzut în aprilie 2015 cu 30%, înregistrând un minus de 944 mld. lei, deși investițiile au început să crească după trei ani de declin consecutiv, dar creșterea se înregistrează cu preponderență în sectorul privat. Din perspectiva dată, rolul promovării unor politici bugetare publice adecvate rămâne deosebit de important în perioada următoare, experiența anterioară arătând că disputele politice și lipsa de prudență a decidenților politici în tratatea unor subiecte economice aduc prejudicii mediului economic, iar măsuri fiscal-bugetare luate în scopul consolidării pozițiilor politice sunt păguboase pentru economie.*

**Cuvinte cheie:** politici fiscal-bugetare, dezvoltare durabila, economie

## 1. DELIMITĂRI CONCEPTUALE

Interpretat în sens larg, conceptul de „politică” este considerat că depășește prin sfera de cuprindere deciziile individuale. Însă, în sectorul public prin modul de promovare și punere în practică, acestea influențează în mod nemijlocit procesele economico- sociale în complexitatea lor și condiționează fără nici un dubiu dezvoltarea durabilă a societății.

O abordare analitică a procesului de elaborare a politicii recunoaște importanța stabilirii tipurilor de activități și a modului de abordare a acestora, pe care Deborah Stone<sup>2</sup> le numește „rationality project”. Această abordare în SUA și în alte state a presupus un proces amplu de raționalizare a politicilor publice prin maximizarea obiectivelor publice propuse. De exemplu, în SUA, dezvoltarea funcției publice ca parte a proiectului raționalității a urmărit înlocuirea favoritismelor politice cu competența profesională, aspect care din păcate în România este departe de a fi abordat în mod serios și transparent.

În aceeași abordare, procesul de elaborare a politicii, aduce al doilea element esențial și anume, ” un scop de un anumit fel”<sup>3</sup>, care poate fi prosperitatea unui grup restrâns sau bunăstarea celor mulți, demarcare disimulată în multe cazuri cu abilitate.

În România, studiile de specialitate dezvoltă termenul de „politică publică” după anul 1990, persistând unele neclarificări la nivelul sferei sale de cuprindere. Astfel, în mod curent, politica face trimitere cu precădere la activitatea partidelor politice, a instituțiilor democratice (Parlament, Guvern etc.), la declarații politice, la politici de campanii electorale etc., dar se acceptă aplicarea acestuia și la nivel de corporație, de firmă etc.

<sup>1</sup> Universitatea “Lucian Blaga”

<sup>2</sup> Policy Paradox: The Art of Political Decision Making, Revised Edition, 2002.

<sup>3</sup> Helco, 1972, p. 84, apud, Miroiu, A., Introducere în analiza politicilor publice, Editura Paideia, București, 2001 p. 7..

Conceptul de politică publică este definit în diferite moduri, care presupun fie o abordare simplistă, ”ceea ce guvernele aleg să facă sau să nu facă”<sup>4</sup>, fie abordări de tip atitudinal, care atribuie acesteia sensul de, ”un curs al acțiunii cu un scop precis, urmărit de un actor sau un grup de actori în abordarea unei probleme”<sup>5</sup>.

O definiție mai completă a conceptului de politică publică este dată de A.Miroiu<sup>6</sup>: „O politică publică este o rețea de decizii legate între ele privind alegerea obiectivelor, a mijloacelor și a resurselor alocate pentru atingerea lor în situații specifice”.

Se remarcă în definiția dată recunoașterea importanței intercondiționalității deciziilor luate în sectorul public la nivel central, local și sectorial în scopul îndeplinirii unor obiective riguros alese și prioritizate, în funcție de mijloacele și resursele necesare de alocat și cele disponibile, în situații specifice.

## **2. ASPECTE PRIVIND POLITICILE BUGETARE ÎN ROMÂNIA**

În ansamblul politicilor macroeconomice ale statului, de concertare a dezvoltării în ansamblu a economiei, un loc deosebit de important îl ocupă politicile publice fiscal-bugetare. Astfel, creșterea veniturilor bugetare, prioritizarea cheltuielilor publice, optimizarea gradului de îndatorare al statului, alocarea sumelor necesare pentru investiții și stimularea consumului etc. devin elemente esențiale. Acestea dovedesc capacitatea statului de a controla și regla evoluția durabilă a economiei în ansamblu ei pentru a evita expunerea la șocuri și pentru asigurarea echilibrului între generații.

Politica bugetară definește concepția și acțiunile statului privind formarea veniturilor bugetare, căile și mijloacele de colectare a acestora, precum și utilizarea lor pe destinații care să servească stabilității și dezvoltării economice durabile. Realizarea ei în practică presupune respectarea unui cadru legislativ-financiar riguros, impus de legislația internă și de cea europeană, prin care se stabilesc ansamblul resurselor și cheltuielilor și se autorizează folosirea veniturilor numai pentru obiectivele prevăzute.

Respectarea acestui cadru legislativ, din păcate în România mai suportă îmbunătățiri de substanță sub aspectul relocării cheltuielilor publice. Exemplul elocvent este anul 2014 când rectificările bugetare au depășit numărul admis prin lege și când sumele relocate nu au avut justificare economică sau, mai grav, au scos în evidență ineficiența implementării politicilor fiscal-bugetare..

Politica bugetară se concretizează în bugetul de stat, care constituie instrumentul principal prin care se previzionează nivelul veniturilor și al cheltuielilor bugetare. În fapt, politica bugetară este politica veniturilor și a cheltuielilor bugetare.

Din perspectiva dată, Bugetul de stat reprezintă o balanță economică în care sunt previzionate și autorizate veniturile de colectat pe categorii de resurse și prioritățile de cheltuieli ale statului, pentru o perioadă de un an. El este un document de sinteză aprobat prin vot de către Parlament, care reflectă principalul instrument de manifestare al politicii financiare.

Bugetul de stat este un act de previziune, deoarece prin conținutul lui anticipează, pentru o anumită perioadă, veniturile și cheltuielile statului. Elaborarea și aprobarea lui reclamă un comportament riguros și responsabil al puterii publice, pentru alegerea din mai multe variante posibile a celei optime care să asigure, în condiții normale, funcția de bunăstare colectivă.

Execuția bugetului de stat poate fi în stare de echilibru când cheltuielile sunt egale cu veniturile prevăzute, de excedent când veniturile realizate în perioada respectivă sunt mai

<sup>4</sup> Thomas Dye, *Understanding Public Policy* (7th ed.), EnglewoodCliffs, NJ, Prentice Hall, 1992, p. 4.

<sup>5</sup> James Anderson, *Public policy making* (2nd ed.), Princeton, NJ, Houghton Mifflin, 1994, p. 5.

<sup>6</sup> Miroiu, A., *Introducere în analiza politicilor publice*, Editura Paideia, București, 2001, p. 9.

mari decat cheltuielile și de deficit in cazul in care cheltuielile depășesc veniturile bugetare încasate.

Concepția clasică a finanțelor publice considera echilibrul bugetar “regula de aur” a gestiunii financiare publice și era un criteriu care caracteriza buna gestiune a resurselor financiare publice. In aceiași concepție, dezechilibrul bugetar era neacceptat deoarece risca să antreneze sarcini fiscale suplimentare în perioada următoare generate de plata datoriei angajate pentru acoperirea deficitului.

Ulterior, ca efect rezonant al concepției keynesiste, s-au formulat opinii potrivit cărora disciplina bugetului echilibrat a devenit o doctrină depășită și se considera că politica financiară a unui guvern trebuie sa fie evaluată și analizată după rezultatele obținute și în principal după efectele pe care le produce asupra economiei și nu după echilibrul sau dezechilibrul bugetului de stat. In această viziune, se recunoaște în fapt rolul deficitului bugetar de a relansa activitatea economică, prin acceptarea stării de dezechilibru bugetar, dacă aceasta este însoțită de creșterea investițiilor și a puterii de cumpărare care să antreneze consum suplimentar și să ducă la îmbunătățirea semnificativă a ritmului de dezvoltare. Astfel, dacă deficitele bugetare capătă rol de instrumente de politică bugetară care promovează bunăstarea se justifică și sunt acceptate.

În condițiile date se justifică analiza echilibrului bugetar pe termen mediu, pe durata unui ciclu de 3-4 ani, in cadrul căreia, de exemplu, surplusurile din anii de prosperitate să compenseze deficitele din perioadele de criză economică. Această abordare nu poate duce la concluzia că deficitele bugetare sunt justificate întotdeauna și că trebuie acceptate nelimitat. Motivația este dată de faptul că ciclul fiscal nu se identifică cu durata ciclului de afaceri și în plus, efectul pozitiv al deficitului bugetar poate fi anulat de evoluția altor factori conjuncturali ca, deficitul balanței de plăți externe, de cursul de schimb, de creșterea prețurilor etc.

De reținut este că statul are instrumente prin care să acționeze asupra activităților economico-sociale pentru a atinge starea de echilibru bugetar fără a recurge la imprumuturi, care să afecteze dezvoltarea economică durabilă. Aceste instrumente pot fi directe prin reducerea fiscalității, în general sau punctual pe tipuri de impozite, sau indirect prin reducerea derapajelor bugetare pe seama finanțării unor cheltuieli publice nejustificate din punct de vedere economic sau cu încărcătură electorală evidentă.

### **3. CONSIDERAȚII PRIVIND EXCEDENTUL BUGETAR ȘI DATORIA PUBLICĂ ÎN ROMÂNIA EXCEDENTUL BUGETAR ÎN TRIMESTRU I 2015 ROMÂNIA**

Față de problemele prezentate este important de analizat, ca studiu de caz, evoluția în România a excedentului bugetar pe primele patru luni din anul 2015 și câteva aspecte referitoare la modul de angajare și gestionare a datoriei publice.

Evoluția excedentului bugetar pe primele patru luni din anul 2015, comparativ cu perioada similară din anul 2014, este redată în Tabelul 1.

Referitor la nivelul excedentului bugetar înregistrat pe primele patru luni din anul 2015 se rețin următoarele aspecte pozitive :

- Bugetul general consolidat a înregistrat la finalul lunii aprilie 2015 un excedent de aproape șase miliarde lei, care reprezintă 0,85% din PIB-ul prognozat față de un deficit de -0,28% înregistrat în aceeași perioadă a anului trecut.
- Rezultatul execuției bugetare arată că excedentul se datorează în principal creșterii încasărilor care au înregistrat un plus de 0,7% din PIB, iar aspectul pozitiv este că cheltuielile publice totale s-au diminuat cu 0,5% ca procent din PIB, comparativ cu aceeași perioadă din anul 2014 . Cheltuielile publice totale au scăzut, cu excepția cheltuielilor de personal, a celor destinate cofinanțării proiectelor nerambursabile (+21% și a celor pentru asistență socială. În

acest context, merită semnalată **reducerea cheltuielilor cu dobânzile** -18% față de aceeași perioadă din 2014 .

**Tabel 1 Evoluția comparativă a excedentului/deficitului bugetar pe primele patru luni în anii 2014 și 2015**

Perioada	4 luni 2014		4 luni 2015	
	(mld. lei)	(% din PIB)	(mld. lei)	(% din PIB)
Venituri	67,85	10,2	69,73	10,9
Cheltuieli	69,73	10,5	70,07	10,0
Excedent/Deficit	-1,88	0,28	+5,96	+0,85

Sursa: <http://cursdeguvernare.ro>, 26.5.2015

O situație a evoluției cheltuielilor bugetare pe primele patru luni în anii 2014 și 2015 este prezentată în Tabelul 2.

**Tabelul 2 Evoluția cheltuielilor bugetare pe primele patru luni în anii 2014 și 2015**

Evoluția cheltuielilor bugetare pe primele patru luni ale anului					
Perioada	4 luni 2014		4 luni 2015		variație
	(mld. lei)	(% din PIB)	(mld. lei)	(% din PIB)	
Cheltuieli totale	69,73	10,5	70,07	10,0	
Din care					
-Cheltuieli de personal	15,88	2,4	17,03	2,4	0
-Bunuri și servicii	11,67	1,8	11,04	1,6	-0,2
-Dobânzi	4,25	0,6	3,50	0,5	-0,1
-Subvenții	2,43	0,4	2,39	0,3	-0,1
-Proiecte cu fin. ext. neramburs.	2,71	0,4	3,27	0,5	+0,1
-Asistență socială	23,57	3,5	24,84	3,5	0
-Cheltuieli de capital	3,09	0,5	2,14	0,3	-0,2

Sursa: <http://cursdeguvernare.ro>, 26.5.2015

Execuția bugetară pe primele patru luni din anul 2015 scoate în evidență următoarele aspecte negative:

- Excedentul se regăsește în proporție de trei sferturi în bugetele locale iar restul în plusul înregistrat în bugetele instituțiilor finanțate integral sau parțial din venituri proprii.
- Nejustificarea reducerii cu 31% a cheltuielilor de capital, de la 3,09 miliarde lei pe primele patru luni din anul 2014, la 2,14 miliarde lei în aceeași parte a anului 2015, care explică de altfel, excedentul bugetar de 0,62% din PIB, înregistrat în bugetul centralizat al unităților administrativ-teritoriale, în contrast cu necesitățile multiple de finanțare ale acestora.
- **Gradul scăzut** de acoperire a cheltuielilor din veniturile specifice bugetului asigurărilor sociale ( 68%), restul de 6,5 miliarde lei fiind asigurat prin transferuri de la bugetul de stat, precum și finanțarea necorespunzătoare a altor sectoare importante ca, investițiile în infrastructură și sectorul de sănătate publică etc.

Concluzia care se impune este că, execuția bugetară pe primele patru luni a pregătit practic spațiul fiscal-bugetar pentru suportarea unor măsuri fiscale din care unele necesare, chiar dacă au nuanță electorală, cum ar fi reducerea CAS-ului, diminuarea TVA la alimente începând cu luna iunie și dublarea alocațiilor pentru copii, care însă vor aduce cheltuieli

suplimentare de 900 milioane lei în semestrul doi. În contrapondere cu aceste măsuri fiscale apar însă și derapaje bugetare nejustificate cum sunt cele ce privesc acordarea nejustificată a pensiilor speciale sau schema de ajutor de stat numai pentru televiziuni și radiouri<sup>7</sup> etc.

### Aspecte privind datoria publică în România

Referitor la evoluția previzionată a datoriei publice pentru perioada următoare, potrivit unei proiecții optimiste a Ministerului Finanțelor Publice, realizată pe baza cursurilor de schimb din data de 31.01.2015<sup>8</sup>, prezentată în Tabelul 3. Din proiecție se reține că plățile anuale în contul datoriei publice guvernamentale urmează să se reducă până în anul 2019 la jumătate. Astfel, de la aproximativ 59 miliarde lei alocați cu această destinație în acest an, suma se va reduce la 29 miliarde lei în anul 2019, ca efect al reducerii serviciului datoriei publice guvernamentale interne.

**Tabelul 3 Evoluția serviciului datoriri publice a României în perioada 2014-2019**

<b>Serviciul datoriei guvernamentale până în 2019 (mld.lei)</b>						
<b>Indicatori</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>	<b>2018</b>	<b>2019</b>
Serviciul datoriei publice guvernamentale	57,5	59,1	49,1	32,3	32,4	29,0
-rate de capital	47,9	48,5	39,5	24,6	25,8	23,8
-dobânzi și comisioane	9,6	10,6	9,6	7,7	6,6	5,2
Serviciul datoriei publice guvernamentale interne	45,0	36,5	34,0	19,2	12,5	11,9
-rate de capital	39,8	31,2	29,1	15,8	9,9	10,0
-dobânzi și comisioane	5,2	5,3	4,9	3,5	2,6	1,9
Serviciul datoriei publice guvernamentale externe	12,5	22,6	15,2	13,1	19,9	17,2
-rate de capital	8,1	17,3	10,4	8,8	15,9	13,9
-dobânzi și comisioane	4,4	5,3	4,7	4,3	4,0	3,3
Curs mediu (lei/euro)	4,44	4,42	4,42	4,40	4,38	4,38
Total serviciu datorie publică guvernamentală (mld.euro)	12,9	13,4	11,1	7,3	7,4	6,6

*Sursa: Ministerul Finanțelor*

Proiecția are în vedere un scenariu prin care spațiul fiscal se va îmbunătăți progresiv prin creșterii gradului de colectare a veniturilor bugetare pe seama eficientizării controlului fiscal și ca efect al adoptării politicilor de relaxare fiscală prin adoptarea noului cod fiscal și nu în ultimul rând ca efect al reducerilor deja aprobate la contribuțiile sociale și a TVA-ului la produsele alimentare.

<sup>7</sup> Prin O U G 18/2015 OUG 18/2015, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 423 din 15 iunie 2015, pentru completarea Legii audiovizualului nr. 504/2002, Guvernul a aprobat nejustificat și nefundamentat economic, un fond de 15 milioane de euro (Art. 49(1). (1) alin 4), pentru a finanța o schemă de ajutor de stat pentru televiziuni și radiouri care produc emisiuni informative, culturale și educative de interes public ( nu și pentru presa scrisă). Perioada de valabilitate a schemei de ajutor de stat coincide cu perioada preelectorală ( 1 iulie 2015 - 31 decembrie 2016), cu posibilitatea de prelungire (Art. 49(2). Actul normativ a fost adoptat în mod netransparent, fără dezbateri publice și în regim nejustificat de urgență. Mai corect era modelul utilizat deja în state ca Franța sau Danemarca, care au redus TVA și alte taxe ori impozite în mod nediscriminatoriu pentru toți operatorii de acest tip din piață.

<sup>8</sup> Marin Pana | 23.4.2015 . <http://cursdeguvernare.ro/calculele-ministerului-de-finante-serviciul-datoriei-publice-se-va-injumatati-in-decurs-de-patru-ani.html>

În evoluția acestei proiecții devine extrem de important răspunsul la întrebarea, cât din acest spațiu fiscal va fi susținut de scăderea inflației sau de întărirea credibilității externe a României, care în perioada anterioară a permis reducerea dobânzilor la creditele angajate comparativ cu cele cu care se vor angaja împrumuturi în perioada următoare.

De asemenea este important de urmărit evoluția gradului de apreciere al leului în raport cu euro, care în prezent se așteaptă la șocuri date de criza datoriilor din Grecia și care în cazul materializării prognozei de 4,38 lei/euro, ar contribui la diminuarea sumelor achitate, de la 13,4 miliarde euro în acest an la numai 6,6 miliarde de euro în anul 2019.

Problematica evoluției cursului de schimb devine deosebit de importantă și prin prisma creșterii sumelor exprimate în lei, necesare pentru serviciul datoriei externe de la 12,5 mld. lei în anul 2014 la 17,2 mld. lei în anul 2019. În aceste condiții, un eventual derapaj al cursului de schimb ar majora efortul bugetar necesar efectuării plăților externe.

În condițiile date, pentru a obține stabilitatea cursului de schimb varianta de urmat este abordarea responsabilă a mecanismului ratelor de schimb ERM II, care să permită adoptarea euro la 1 ianuarie 2019, pentru racordarea României la Zona Euro.

Dacă proiecția privind evoluția datoriei publice are aspecte pozitive, acestea sunt contrabalansate și dau semne serioase de întrebare prin modul deficitar în care au fost utilizate împrumuturile externe angajate în perioada anterioară. Relevante în această analiză sunt concluziile Curții de Conturi a României, care a verificat activitatea Ministerului Finanțelor referitoare la evoluția datoriei externe ( Tabelul 4) și, respectiv a modului în care au fost utilizate împrumuturile externe angajate în perioada 2012-2014<sup>9</sup>.

**Tabelul 4 Evoluția datoriei publice a României în perioada 2012-2014**

<b>Evoluția datoriei publice a României între 2012 și 2014</b>				
<b>Anul</b>	<b>31 dec. 2012</b>	<b>31 dec.2013</b>	<b>31 dec.2014</b>	<b>variație</b>
Datoria publică (mil.lei)	240.842,5	267.150,9	295.578,7	+22,7%
Datoria publică (mil.euro)	54.382,2		65.382,2	+20,2%
Datoria publică pe locuitor (euro)	2.705,6	2.978,5	3.313,9	+22,4%
Datoria publică (% în PIB)	40,4%	41,7%	44,1%	+9,2%
Datorie publică/câștig salar. med. lunar(%)	66,7	69,5	73,9	+10,8%
Datoria publică/export bunuri și servicii(%)	101,7	103,9	106,9	+5,1%

Sursa: *martie 2015*, <http://www.curteadeconturi.ro>

Din situația prezentată se reține că în perioada 2012-2014, deși România a înregistrat creștere economică iar indicatorii macroeconomici au semnalat sustenabilitatea finanțelor publice cu minusurile deja recunoscute și devenite cronice ( grad scăzut de colectare, nivel ridicat al evaziunii fiscale, grad scăzut de accesare a fondurilor europene , finanțarea unor cheltuieli publice nefundamentate economic etc.), totuși nivlul datoriei publice a crescut cu peste 20% în lei și în euro, pe locuitor, dar și ca procent în PIB cu 9,2%.

În același sens, statisticile oficiale arată că datoria publică nominală<sup>10</sup> a înregistrat un nivel de câteva ori mai mare decât creșterea economică înregistrată, ajungând la un nivel cumulat de 37,3% din PIB, fiind mai mare cu 15% în anul 2012, cu 8,7% în anul 2013 și cu 9,5% în anul 2014.

<sup>9</sup> Raport de audit de performanță „EVALUAREA MANAGEMENTULUI DATORIEI PUBLICE ÎN PERIOADA 2012 - 2014” la MFP, martie 2015, <http://www.curteadeconturi.ro>

<sup>10</sup> S. Alexandru , Crestere economica-datoria publica..... <http://www.capital.ro/12 iunie 2015>

Din perspectiva dată, lipsa reformelor din administrația publică, nu justifică ponderea ridicată a cheltuielilor publice în Produsul Intern Brut, aproximativ 35%, după ce în perioada de criză această pondere a fost de 39%, în timp ce media în statele emergente se situează la aproximativ 30%, diminuând disponibilul pentru investiții publice.

Evoluția în creștere a datoriei publice are cauză principală lipsa reformelor din administrația publică, resursele financiare publice fiind alocate pentru cheltuieli curente în defavoarea investițiilor publice, dar și o serie de alte cauze identificate de Curtea de Conturi, care fac trimitere la faptul că:

- Ministerul Finanțelor Publice nu a identificat și alte surse pentru finanțarea deficitului bugetului de stat în afara bufferul-ui creat pentru îmbunătățirea modului de gestiune și a profilului de maturitate al datoriei publice;

- gradul de conformare al operatorilor economici garantați /subîmprumutați, prin plată voluntară la fondul de risc a scăzut de la 24% în anul 2012, ajungând la 6% în 2014;

- datoria publică guvernamentală internă contractată prin împrumuturi din contul general al trezoreriei statului a crescut de la 13,1 % în anul 2012 la 16,9% în anul 2014;

- nu a existat un echilibru între împrumuturile cu rata dobânzii fixă ( în creștere de la 59,2% la 68,8%) și cele cu rata dobânzii variabilă ( în scădere de la 40,8% la 31,2%) contractate de pe piața internă așa cum era prevăzut în strategiile de administrare a datoriei publice;

- la finelul perioadei financiare de programare 2007-2013 pentru a atrage 2.308 milioane lei necesari acoperirii deficitului bugetului de stat statul român s-a împrumutat nejustificat, în condițiile în care suma putea fi rambursată din fonduri europene;

- în anul 2014, ponderea împrumuturilor externe contractate în scopul finanțării unor proiecte prioritare pentru economia românească în total datorie publică guvernamentală externă a cunoscut cel mai mic nivel, respectiv de 23,0%;

- o parte din sumele trase din împrumuturile externe în perioada 2003-2011, pentru finanțarea proiectelor de investiții au fost utilizate pentru rambursarea împrumutului angajat de la FMI în anul 2009 și astfel s-a diminuat posibilitatea de finanțare a creșterii economice;

- datoria publică guvernamentală internă directă a fost utilizată aproape în totalitate pentru finanțarea deficitului bugetului de stat și refinanțarea datoriei publice, iar finanțarea unor proiecte de investiții a avut o pondere de numai 0,1% din totalul datoriei publice guvernamentale interne;

Asupra modului defectuos în care a fost gestionată datoria publică, concluziile Curții de Conturi rețin că, în fapt, creșterea datoriei publice a depășit nevoia de finanțare a deficitului, iar menținerea unui ritm de creștere al datoriei publice guvernamentale care devansează ritmul de creștere al economiei, poate duce la creșterea riscului de solvabilitate.

În același sens, Banca Națională a României subliniază faptul că din rațiuni de sustenabilitate în grupul economiilor emergente și pentru a modera cheltuielile cu dobânzile și impactul acestora asupra deficitului primar, procesul de consolidare fiscală trebuie să plafoneze nivelul datoriei publice la o pondere de sub 40% din PIB.

## CONCLUZII

Față de aspectele prezentate, concluzia care se impune este că, politicile fiscal-bugetare în România se dovedesc inefficiente. Execuția bugetară pe primele patru luni a pregătit câmpul de manevră necesar suportării unor avantaje cu nuanță electorală, care au estompat impactul produs de scăderea TVA la alimente începând cu luna iunie și de dublarea alocațiilor pentru copii.

Din perspectiva oportunității contractării unor noi împrumuturi în perioada următoare sunt importante de urmărit efectele pe termen lung a celor deja angajate și influența acestora asupra dezvoltării economice durabile care poate fi evaluată prin valoarea proiectelor majore de investiții publice implementate.

Concluziile referitoare la modul în care au fost gestionate resursele financiare atrase pe seama datoriei publice sunt critice și nu au produs efecte evidente asupra dezvoltării economice durabile. Aspectele reținute nu oferă o perspectivă favorabilă asupra evoluțiilor în perioada următoare dacă ne referim la politici publice responsabile, bine fundamentate și fără conotații electorale evidente.

La problemele enunțate se mai adaugă faptul că în lipsa unor privatizări de succes în ultima perioadă și fără o reducere semnificativă a arrierelor de la companiile de stat etc. nevoia angajării unor noi împrumuturi pentru investiții publice persistă.

Premisele pentru relansarea dezvoltării economice durabile în perioada următoare sunt favorabile și apar ca efect al fiscalității prin reducerea deja a CAS-ului și a TVA la alimente, dar și de perspectiva aprobării Noului Cod Fiscal. În contextul dat, trebuie avut însă în vedere faptul că, creșterea economică este dată în principal de sectorul privat, iar statul prin politici bugetare adecvate va trebui să-și asume rolul mobilizator în economie și mai mult, să reducă impresia că „businessul este rupt de politică” în sensul bun și că acesta coexistă, în sensul rău, numai prin nivelul atins al corupției.

## **BIBLIOGRAFIE**

- Policy Paradox: The Art of Political Decision Making, Revised Edition, 2002. Helco, 1972.
- Miroiu, A., Introducere în analiza politicilor publice, Editura Paideia, București, 2001
- Thomas Dye, Understanding Public Policy (7th ed.), EnglewoodCliffs, NJ, Prentice Hall, 1992.
- James Anderson, Public policy making (2nd ed.), Princeton, NJ, Houghton Mifflin, 1994.
- Raport de audit de performanță „EVALUAREA MANAGEMENTULUI DATORIEI PUBLICE ÎN PERIOADA 2012 - 2014” la MFP, *martie 2015*, <http://www.curteadeconturi.ro>